

SenseLab – Moniaistillinen tutkimuslaboratorio

Itä-Suomen yliopiston tavoitteena oli luoda tilaratkaisu, joka mahdollistaa moniaistillisen tutkimuksen ja opetuksen ihmistieteiden ja kuluttajakäyttäytymisen tutkimuksessa. Demohanke on osoittanut, että moniaistillille tilalle on kysyntää yli tieteenalarajojen. SenseLab on joustavasti mukautettavissa erilaisiin kokeellisen tutkimuksen tarpeisiin.

Demotila rakennettiin Itä-Suomen yliopiston Joensuu-kampuksen Educa-rakennukseen. SenseLab sijaitsee Educa-rakennuksen pohjakerroksessa samalla käytävällä aikaisemmin toteutetun SYK:n demohankkeen, Sm4rtLocin, kanssa.

Lähtölaukauksena SenseLabille on ollut aistimarkkinoinnin tutkimuksen kasvu sekä tarve tilalle, joka mahdollistaa moniaistillisen tutkimuksen kuluttajakäyttäytymisen tutkimuksen saralla Itä-Suomen yliopistossa. Tilan ideointi- ja suunnittelutyöhön osallistui neljä Markkinoinnin ja kuluttajakäyttäytymisen tutkimusryhmän jäsentä, minkä lisäksi ideoita haettiin yliopiston sisäisesti mm. Tourism Marketing and Management-koulutusohjelman tutkijoilta.

SenseLab toteutettiin tilaksi, joka on helposti mukautettavissa erilaisiin kokeellisiin tutkimusasetelmiin. Sen keskiössä on yhden seinän peittävällä led-näytöllä varustettu laboratoriotila, minne on mahdollista tuottaa myös muita aistiärsyksiä, kuten tuoksua ja ääntä. Led-näytön avulla koeympäristö voidaan muuntaa mm. ravintolaksi, kaupaksi, hotellin vastaanotoksi tai metsäksi. Käytännössä mielikuvitus ja saatavilla oleva kuvamateriaali aiheuttavat ainoat rajoitteet. SenseLabissa on lisäksi lounge-tila, mikä mahdollistaa vierailijoiden ja tutkimuksiin osallistuvien vastaanottamisen, minkä lisäksi Lounge-tilaan pitää myös pienimuotoisia kokouksia. Loun-

gessa voi lisäksi tehdä myös priming-tyyppistä tutkimusta tarkoittaen kuinka koehenkilöihin vaikuttaa mikäli he ovat jo ennen varsinaista koetilannetta altistuneet aistiärsykkeelle. SenseLabin laboratoriotilaa ohjataan valvomosta, mistä voidaan säädellä laboratoriotilassa tapahtuvia asioita sekä tarvittaessa lisäksi ohjata koehenkilöitä mikrofonin välityksellä.

Teknologiaaltaan SenseLabin laboratorio sisältää 207-tuumaisen led-seinän, äänentoistolaitteiston, kaksi tallentavaa 4K-kameraa sekä mikrofonin. Lisäksi tilaan on mahdollista asettaa tuoksulaite, jonka avulla tilaan saadaan tuotettua erilaisia tuoksua. Tilan ilmanvaihtoon on panostettu siten, etteivät tuoksut leviä muualle yliopistokiinteistöön. Laboratoriotilassa, sekä lounge-tilassa on reaaliaikaiset sensorit, mitkä mittaavat huonetilojen lämpötilaa, kosteutta, ilman hiilidioksidipitoisuutta, valon määrää sekä desibelien määrää.

Tulevaisuudessa SenseLabia on tarkoitus kehittää siten, että laboratoriotilan puolella kaksi seinää tullaan myös peittämään koko seinän kokoisilla led-näytöillä. Täten tilaan saadaan luotua entistä realistisempia ja immersivisempia ympäristöllisiä kokemuksia. Lisäksi laboratoriotilan äänentoistoa on tarkoitus kehittää siten, että spatiaalisen äänen käyttäminen tilassa olisi mahdollista.

Lisätietoja: Heli Hallikainen ja Nino Ruusunen, Itä-Suomen yliopisto, Kauppatieteiden laitos

Valokuvat: Heli Hallikainen, Itä-Suomen yliopisto, 2024

